

A legendás Alsós

/ www.ludens.hu

Az alsós közvetlen játéksaládja, a "jass" Franciaországban, német nyelvterületen és egész Európában igen elterjedt. Érdekességként említem, hogy a Francia országban jó pár változatban létező rokon "belote" (bölot) játékról a Maigret-regények gyakran tesznek említést, és a magyar fordításban többnyire alsósként szerepel. A jass játék valamikor a 18. században már német nyelvterületen hódít (a svájci kártyát egyenesen Jass-kártyáknak nevezik), pl. Klabberjass néven – s persze eljut Magyarországra is, lett belőle "kalábriás", majd "kaláber". Amikor a kaláberbe valamikor a 19. század végén – lelkes kártyások – beépítettek tarokk játékelemeket, akkor alakult ki az alsós kaláber, melyet később már csak "alsósként" emlegettek.

Hogy mennyire érdekfeszítőnek tartották az alsóst, hogy mennyire tombolt az "alsós láz", érzékeltetik Rákosi Viktor (író, újságíró – írói álnevéen Sipulusz) sorai:

"Püspök-Ladányban a barátságos étkezőkocsi elhagyott bennünket, s mi vártuk, hogy összeállítsák a debreceni vonatot. Az állomás étterme zsufolásig megtelt didergő utasokkal s arra a hirre, hogy minden kut befagyott, a lokomotív nem kap vizet és egy óra előtt nem indulunk, kényelembe helyezkedtünk. Püspök-Ladány elég kis város ahhoz, hogy az állomáson való mérgelődés még a szórakozáshoz tartozzék. Tehát a helybeliek nagy számmal melegedtek az étteremben. Megalakultak az alsóspartik, uhuval és Fedák Sárival, tíz perc múlva már nagy disputáktól és gorombaságoktól zúgott a levegő s nem telt bele egy félóra, már döntvényileg kellett kimondanunk: 1. Hogy a játékos ellen a tuletroát nem egy embernek kell megcsinálni, hanem akkor is számít, ha a kilencest az egyik, az alsót a másik viszi haza; 2. hogy a mi a tuletroából fekszik, az a fölvevő ellen számít; 3. hogyha tök az ágyu, akkor a vörös ászszal kell az uhut megcsinálni."